

INNLEGG PÅ WEBINAR 21.APRIL 2022

Tilflyttingsprosjektet i Nordland ga oss mye kunnskap og kompetanse om hvordan vi kan og bør ta i mot nye innbyggere fra andre land. Prosjektet ble gjennomført fra 2012 til 2018 - en periode hvor det var stor innvandring til Norge, og hvor folketallet i Nordland økte takket være innvandring. Det ble satt i gang en rekke gode tiltak for å forsterke denne trenden – tiltak som desverre ble redusert da veksten stanset i 2018. Bl.a. har mange *arbeidsinnvandrere flyttet tilbake til sine hjemland, og antall flyktninger ble redusert kraftig. Og så kom Covid – med grensestengninger og endringer i arbeidsmarkedet. Verden forandrer seg fort.*

Kommunene i Nordland blir nå bedt om å ta imot langt flere flyktninger enn folketallet skulle tilsi. DETTE ER IKKE UTEN GRUNN, og vi skal tørre å være stolte over hva vi får til.

Men alt for mye av det positive som skjedde og som fortsatt skjer, er godt gjemt. Og mye kompetanse har forsvunnet disse årene, men bør være mulig å hente fram igjen. Nå er det på tide å ta fram erfaringene, **dele dem med hverandre** og vurdere hva som kan videreføres eller startes opp igjen.

Vi må bli flinkere til å vise fram og dele eksempler på gode tiltak rettet mot innvandrere. Vi vet at mange kommuner, det lokale arbeidslivet og frivillige organisasjoner har gode tilbud til våre utenlandske tilflyttere.

Nå som det kommer mange flyktninger blir det ekstra viktig å dele erfaringer. Det er helt unødvendig at alle skal finne opp kruttet på nytt, når vi i Nordland har så mange erfaringer., og også kunnskap om hva som er vanskelig.

Tilflyttingsprosjektet i Nordland ble avsluttet i 2018, etter 7 spennende år med kompetansebygging, og utprøving av tiltak. Det var et stort og fylkesdekkende prosjekt som mange aktører deltok i. De 3 siste årene jobbet vi spesielt sammen med 7 kommuner.

I prosjektet jobba vi spesielt med 6 SAKSOMRÅDER:

- **Norskopplæring – både kvantitet og kvalitet** og utvikling av nye metoder Hvordan kan vi bistå de som ikke har rett til norskopplæring, bl.a. arbeidsinnvandrerne, det er viktig å utvikle gode nettilbud, bruk av metoden suggestopedi, og bruke andre arenaer, f.eks. språkkafeer, samarbeid med næringsliv, turvenner, arbeidslivsnorsk.

- **Godkjenning av utdanning og tidlig veiledning.** Her er skolesystemet, og spesielt karrieresentrene helt sentrale. Norge er ikke noe enkelt land å få godkjent sin utdanning fra et annet land, og mange får ikke den hjelpen de trenger for å komme seg videre.
- **Rekruttering fra utlandet,** Metodeprosjekter hvor en systematiserte hvordan og hvem. Bl.a. reiste vi ut og hentet spanske leger til Vesterålen.
- **Bolig** – Husbanken i førersetet. Her har det skjedd mye spennende i Nordland.
- **Og ikke minst Fritid og frivillig sektor,** som har større betydning for tilflyttere enn mange er klar over. Mentorordninger, velkommentiltak, idrettens betydning, inkludering gjennom frivillige organisasjoner.
- Tilflyttingsprosjektet var et praktisk rettet prosjekt, men bygget på tall, kunnskap og forskning, som hjalp oss mye. **I spørsmål som både gjelder flyktninger, arbeidsinnvandrere og kjærlighetsinnvandrere, er det ikke nok å ha et varmt hjerte, vi må vite hvem de er, hvor de er og hva som virker. Det omfattende grunnlagsmaterialet som ble utviklet har vært av stor betydning i arbeidet.**

Det er skrevet mange rapporter om dette prosjektet. I denne omgang vil jeg bare vise til **Brosjyren, som ble utarbeidet på slutten,.** Jeg er overrasket hvor aktuell den fortsatt er i dag. Den legger vi ut sammen med siste fylkestingsak, som kan brukes til bevisstgjøring og diskusjon om forskjellene.

Siste rapportering ble behandlet av Fylkestinget i oktober 2020 sak 119/2020. Her listes bl.a. opp hva ulike kommuner prøvde ut i tilflyttingsprosjektet.

Hva lærte vi av prosjektet;

At det er svært viktig med Politisk forankring. Innvandring og spesielt mottak av flyktninger er et klart politisk spørsmål. Det er hovedgrunnen til at det er så viktig med politisk forankring og at en er **enige** om de overordnede målene.

At norskkunnskaper er bærebjelken, Norsk, norsk, norsk – kan ikke sies ofte nok. Uten god norskopplæring faller mye annet bort. Ikke bare skriftlig og grammatikk og formell skolegang, men det å snakke og uttrykke seg i hverdagslivet – på jobb, på fotballbanen, i butikken, på foreldremøtene.

Det er viktig at alle som ønsker det, kan få et tilbud om norskopplæring. Dette er det absolutt viktigste tiltaket for samfunnsdeltakelse og arbeid. Vi må finne nye metoder som passer alle, tilbudene må bli langt mer fleksible, og

vi må ha et tilbud i alle kommuner. Det satses fortsatt for mye på tradisjonell skoleopplæring. Det viste seg virkelig at **TTT** – det var og er fortsatt krevende å legge om en etablert «bransje»

At godkjenning av utdanning, fleksibel påbygging og tilrettelagt utdanning i liten grad ble benyttet. Det tok for lang tid, det var alt for mye dårlig veiledning gitt i ulike systemer, og mange var flyttet før det kom noe tilbud. Hvis vi virkelig mener at vi trenger arbeidskraft, må utdanningen både i grunnskole, videregående og høgskoler tilpasses denne gruppen og målrettes mot yrker vi trenger i vårt eget arbeidsliv.

At rekruttering av arbeidskraft må stå sentralt i arbeidet. Dette kommer vi nærmere tilbake til på konferansene i mai

At organisering i kommunene av arbeid med innvandring og flyktninger betyr mye for en vellykket satsing. Hele det offentlige apparatet må involveres. Et flyktningkontor kan ikke gjøre jobben alene, og hvem ivaretar arbeidsinnvandrere eller kjærlighetsinnvandrere. Hvor ligger ansvaret, og hvem koordinerte?. Hvordan få sammenheng og bedre bruk av tiltakene. For det er mye ressurser tilgjengelig – bare vi klarer å samordne oss bedre og satse mer felles.

Langvarig fokus. Dette er ingen fiks ting. Økt befolkning gjennom innvandring forutsetter politiske vedtak, styring og forankring. Viktig å **innarbeide det i all planlegging. Ting tar Tid**

Oppsummert: Noen råd som kan gjennomføres raskt:

- Tenk gjennom organisering, plasser ansvar, og pålegg samarbeid både internt i kommunen og eksternt. **Helt avgjørende med internt samarbeid på tvers i kommunen.** Organisering på tvers er like viktig her som alle andre store og krevende oppgaver.
- Viktig med **forpliktende samarbeid med eksterne (Bedrifter, Nav, husbank; NHO, frivillige organisasjoner, videregående skole.**
- Skaff dere oversikt over hvilke innvandrere som bor i kommunen deres.
- **Etabler et velkommenopplegg** med nødvendig enkel informasjon, treffpunkter og samarbeid med frivillige organisasjoner og bedrifter. Et sted å møtes, gjerne der mange andre også går, f.eks. biblioteket og idrettshallen.

- Hvis dere vet om ukrainere som bor i kommunen allerede, ta kontakt med dem, de er svært viktige for de nye. Tolkemuligheter. Antall ukrainere og russere finner dere i IMDIS statistikk.
- Registrer erfaringene fra forrige gang det var press på å ta imot mange flyktninger. Les rapportene lokalt og gjør ikke samme feil en gang til. Tenk hva som var deres egne suksesshistorier, og hent de fram igjen.
- Finnes kompetansen fortsatt i kommunen?
- Hvis de mest sentrale folka har sluttet, så ring dem og be dem memorere hva som fungerte godt.
- Informer innbyggere om forskjellen på asylsøker og bosatt flyktning, slik at en ikke setter inn helt gale tiltak, som dessverre også kan virke diskriminerende. Sørg for informasjon til innbyggerne – gode hjemmesider er gull verdt.

Husk at vi trenger hvert eneste hode og mange nye hender.

Det var en kommunedirektør som trakk parallell mellom hvor raskt og effektivt arbeidet med Coronapandemien ble organisert, og tiltak satt i verk. Mens det å motta flyktninger ikke medfører noe spesielt. Kanskje vi bør se hvordan vi løste coronaberedskaper, og overføre det til innvandring.

En må også ta høyde for at flyktningene fra Ukraina er annerledes enn de vi har hatt før. Flyktninger er ingen ensartet gruppe. Vi vet absolutt ikke hvor lenge de blir. Kanskje er det sivilsamfunnet som kan ønske dem velkommen, og at det er frivillige organisasjoner og innvandrere som allerede bor i kommunen som bør rustes opp og få midler til tiltak.

Vi har mye dokumentasjon og tall på innvandring, flyttemotiver og flyktninger i Nordland. Tallene kan brukes til mye, bl.a. som et grunnlag for interne diskusjoner. F.eks. er det viktig å vite hvilke land som er representert i kommunen deres, for å kunne sette i gang de rette tiltakene.

DAGENS WEBINAR – EN START PÅ SATSING FOR Å FÅ FLERE INNVANDRERE TIL Å BLI BOENDE I NORDLAND. SAMARBEID. Vi håper dere kommer på de regionale samlingene i juni, da KAN VI GÅ NÆRMERE INN PÅ DE ULIKE PROBLEMSTILLINGENE.

[Linker/legg ut: Brosjyre, Fylkestingssak, rapport](#)